

CONCEPTVERSLAG VAN DE RAADSINFORMATIEMARKT TRANSITIE SOCIAAL DOMEIN/DE PAARSE KROKODIL VAN DE COMMISSIE SAMENLEVING VAN DE GEMEENTE HAARLEM OP 14 JANUARI 2016 IN HET STADHUIS VAN HAARLEM

Aanwezig de leden en plaatsvervangende leden:

de heer J. Baaijens (AP), de heer M. Brander (PvdA), mevrouw J. Jacobsz (AP), mevrouw Z. Klazes (GLH), mevrouw S. Özogul-Özen (SP), de heer A.P.D. van den Raadt (TH), de heer F. Smit (OPH), de heer P. Spijkerman (D66), mevrouw A. Sterenberg (VVD), de heer F. Visser (CU)

Mede aanwezig: de heer B. van Leeuwen (voorzitter), mevrouw D. Taets van Amerongen-Ingram (secretaris) en van de gemeenteorganisatie mevrouw M. Hellevoort en de heer P. Haker

Verslag: de heer G-J. Timmermans

De **voorzitter** opent de bijeenkomst om 18.50 uur mede namens de leden Brander, Klazes en Van den Raadt die deze raadsmarkt hebben voorbereid.

Mevrouw Hellevoort, trainee Sociaal Domein, zegt dat het de bedoeling is in deze bijeenkomst interactief met de raadsleden aan de slag te gaan met dilemma's die zich voordoen in het sociaal domein. Door de decentralisaties krijgt de gemeente meer en meer te maken met de noodzaak van maatwerk en loopt tegen regelgeving aan die de regelgeving op een ander punt doorkruist of zelfs tegenwerkt. Dat kan ook een gevolg zijn van te ver doorgevoerde regelzucht. Daar wil men verbetering in brengen om de zogenaamde paarse krokodillen te voorkomen. Dat is genoemd naar een reclamespot waarin de papierwinkel het uitzicht ontnemt op de voor de hand liggende oplossing. Op de afdeling is men nu bezig met de analyse van dergelijke gevallen en de bedoeling is dat nu met de raadsleden ook te gaan doen aan de hand van enkele voorbeelden.

Voorbeeld I: huisuitzetting voorkomen?

Het ACT-team voor outreachend werkende ambulante hulp van GGZ InGeest heeft een jongeman aangetroffen die duidelijk onder invloed was van softdrugs. In zijn woning lag veel ongeopende post. Er blijken veel aanmaningen onder te zitten en er wordt een forse huurachterstand geconstateerd. Ook blijkt er sprake van overlast voor de buurt. Men wil de man aanmelden voor schuldhulpverlening. De woningcorporatie verklaart zich bereid om niet tot huisuitzetting over te gaan mits de helft van de huurschuld direct wordt voldaan en er een garantie voor hulpverlening wordt afgegeven. De vraag is wat de gemeente in dit geval moet doen. De gemeente krijgt elke week een lijst van de geplande huisuitzettingen van de corporaties en het blijkt dat ontruiming voor deze man aanstaande is.

De raadsleden denken dat de gemeente moet kijken naar de inkomsten van de man in kwestie en of daar een zekere garantie in zit om een voorschot terug te betalen. De vraag is ook of de gemeente garant kan staan voor de terugbetaling. Als de gemeente niet bijspringt valt volgens raadsleden alleen maar achteruitgang te verwachten.

De heer **Haker** geeft aan dat de gemeente in dit geval op advies van de consultant besloten heeft uit de bijzondere bijstand het bedrag aan de corporatie voor te schieten, omdat de verwachting was dat deze man weer op eigen kracht zou kunnen komen, maar het op dit moment op eigen kracht niet zou redden.

Voorbeeld II: wietplantage in gezinswoning met kinderen

De week voorafgaand aan het eerste voorbeeld kreeg de afdeling te maken met een soortgelijk verzoek voor een gezin met kinderen dat een wietplantage in huis had. Hier was sprake van grote betalingsachterstanden als gevolg van hoge energierekeningen. Het gezin was afgesloten van gas en elektra en er lag een verzoek om direct een deel van de schuld aan de energieleverancier te betalen.

Raadsleden denken dat hier sprake is van een strafbaar feit, maar dat aan de andere kant het belang van de kinderen ook zwaar dient te wegen. Dat zou dan pleiten voor een oplossing die garandeert dat die ten goede komt aan de kinderen. De ouders zouden gestraft moeten worden.

De heer **Haker** geeft aan dat in dit geval geen bijzondere bijstand is verstrekt vanwege de verantwoordelijkheid voor het strafbare feit. Voor de kinderen is jeugdzorg ingeschakeld. Het dilemma hier is hoe men van geval tot geval afwegingen moet maken over de eigen kracht en de mogelijkheid tot zelfstandige regie.

Voorbeeld III: cliënt weigert inzage in bankrekening

Bij een heronderzoek blijkt een cliënte een bankrekening niet te hebben vermeld bij haar aanvraag. Desgevraagd weigert ze ook inzage te geven in die rekening. Daarop wordt de uitkering beëindigd en wordt door handhaving een boete opgelegd. De vraag is of deze gang van zaken terecht is.

Raadsleden opperen de mogelijkheid dat de vrouw de rekening beheert voor iemand anders of dat ze de gevolgen van haar weigering niet voldoende beseft heeft. Als ze welbewust weigert, vindt men de gang van zaken terecht.

De heer **Haker** geeft aanvullende informatie. Bij toeval ontdekt iemand van de afdeling dat de vrouw ook in een schuldhulptraject zit dat wordt stopgezet als er een nieuwe schuld optreedt. Een collega van schuldhulpverlening weet te melden dat er geen geld op de verzwegen bankrekening staat.

Volgens raadsleden laat deze casus zien dat de communicatie binnen de gemeente niet goed verloopt. Dat zou de gemeente moeten rechtzetten, maar dat laat onverlet de plicht om gevraagde informatie te verstrekken. Dit soort zaken zou misschien voorkomen kunnen worden door per cliënt één casemanager aan te wijzen.

De heer **Haker** merkt op dat dit soort dingen gebeuren in de dagelijkse praktijk. Er worden afzonderlijke besluiten genomen die ieder op zich volkomen terecht zijn, maar in hun samengaan tot ongewenste uitkomsten leiden. In dit geval is de uitkering hersteld en is een minimumboete opgelegd. De schuldhulpverlening is voortgezet en de afzonderlijke besluiten zijn aan elkaar gekoppeld. De organisatie leert hiervan beter intern te communiceren. Een lastige factor daarbij is dat er nog verschillende ICT-systemen naast elkaar gebruikt worden. Dat gaat hopelijk verbeteren als Mens Centraal overal is doorgevoerd. Maar het heeft ook te maken met klantgericht gedrag en het rekening houden met gewoon menselijk gedrag. Men moet elkaars besluiten respecteren, maar ook open staan voor samenwerking. Het komt in veel gevallen aan op maatwerk en het simpel informeren binnen de organisatie of iemand al ergens in een systeem is opgenomen.

Voorbeeld IV: schoolvervoer en vervoer naar dagbesteding gescheiden

Een meisje van tien jaar volgt speciaal onderwijs en is daarvoor aangewezen op leerlingenvervoer dat haar van huis naar school en terug brengt. Daarnaast heeft zij recht op vervoer van en naar dagbesteding. Zij wordt 's middags eerst door de ene vervoerder naar huis gebracht en passeert daarbij de locatie van de dagbesteding. Maar daarvoor wordt zij door een andere vervoerder weer thuis opgehaald. Dit is een echt systeemprobleem dat veroorzaakt wordt door het feit dat hier verschillende indicaties en opdrachtgevers in het geding zijn. Het gesubsidieerd vervoer voor kwetsbare mensen wordt gefinancierd door de WLZ. Maar alle vervoersstromen werken langs elkaar heen. Dat is niet alleen inefficiënt als het gaat om kosten, maar ook voor de klanten. De raad heeft een politieke discussie gevoerd over het doelgroepenvervoer, maar de materie is vreselijk ingewikkeld. Eigenlijk zouden ook de zorgverzekeraars als de financiers van een groot deel van het vervoer bij die discussie betrokken moeten worden, maar dat ligt nu nog veel te ingewikkeld. Het WLZ-vervoer is daarom nu nog niet meegenomen in de vervoersregiecentrale. Het debat gaat nu nog alleen over die takken van het vervoer waar de gemeente verantwoordelijk voor is. Het is lastig om op lokaal niveau tot structurele afspraken te komen met zorgverzekeraars.

Voorbeeld V: alleenstaande oma komt in financiële problemen vanwege haar verzorging van drieling van haar verongelukte dochter

Een oma meldt zich bij de gemeente omdat ze in de financiële problemen komt omdat ze sinds enige tijd de verzorging op zich genomen heeft van de drieling van haar dochter die verongelukt is. De vrouw is alleenstaand en de vader van de kinderen is al jaren geleden uit beeld verdwenen. De drie kinderen gaan binnenkort naar de brugklas en dat brengt veel kosten met zich mee. De vraag is wat de gemeente moet doen met deze melding. De voogdij is weliswaar geregeld, maar de vrouw ontvangt niet de gebruikelijke toeslagen; een situatie die wel vaker voorkomt. Er zijn kennelijk hiaten in de wetgeving, maar met die constatering schiet deze mevrouw met haar acute probleem niet op.

Raadsleden opperen in dit geval via de bijzondere bijstand te hulp te schieten en dan verder te kijken naar regelingen waar men een beroep op zou kunnen doen.

De heer **Haker** zegt dat er in beginsel geen recht bestond op een uitkering, omdat het inkomen van de oma boven het minimum lag. Uiteindelijk is een uitweg gevonden door bijzondere bijstand toe te kennen aan de kinderen zelf, gebaseerd op de kinderbijslag. Dit geval geeft volgens hem aan dat de speurtocht naar paarse krokodillen en bijzondere casuïstiek vaak tot de conclusie leidt dat er weliswaar veel regels en wetten bestaan, maar dat die ook een zekere manoeuvreerruimte bieden voor uitzonderingen en maatwerk. Er zijn meer gevallen bekend waarin uitkeringen verstrekt worden aan minderjarige kinderen. Tegelijkertijd wil hij ervoor waken niet elk probleem te melden in Den Haag om zo te komen tot nog meer regelgeving. Volgens hem moet men niet voor elke uitzondering nieuw beleid gaan ontwikkelen, maar veeleer binnen het bestaande beleid gebruikmaken van de vrije ruimte. Bij casuïstiekbesprekingen binnen de afdelingen en met de wijkteams worden zulke gevallen wel doorgesproken, zodat de organisatie gaandeweg leert om te gaan met dilemma's die zich aandienen. Daarbij zullen ongetwijfeld ook weleens fouten gemaakt worden. Hij roept de raadsleden op signalen van zulke fouten aan de afdeling te melden. Ook dat ziet hij als onderdeel van het leerproces van de transformatie. De ene keer gaat het om uniform handelen in vergelijkbare gevallen, de andere keer gaat het vooral om logisch nadenken. In elke staf, ook met de wethouder, komen dilemma's aan de orde.

Er zit volgens een ambtenaar op de tribune ook een keerzijde aan de opvatting dat het gelijkheidsbeginsel zou eisen dat gelijke gevallen volledig gelijk behandeld moeten worden. Achter elke vorm van maatwerk ligt namelijk een visie en het is van belang die visie vast te leggen. Op de keper beschouwd zijn er bijna nooit identieke gevallen.

De **voorzitter** acht dit een mooi slotwoord voor een bijeenkomst die genoeg stof tot nadenken heeft opgeleverd. Hij bedankt de twee ambtenaren voor hun inbreng en sluit de bijeenkomst om 19.50 uur.